

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/956-28

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 21.11.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	27/2022	01.12.2022

Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsen for bruk av snøscooter ved snømåling i Børgefjell nasjonalpark – NTE Energi AS

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre fatter følgende vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48:

- NTE Energi AS gis dispensasjon fra verneforskriftens § 3 pkt. 6.1 for bruk av snøscooter i forbindelse med snømålinger i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Dispensasjonen gis for årene 2023, 2024, 2025 og 2026
- Dispensasjonen gjelder en måling på snømålestrekkene N2, N3 og N4 inntegnet på kart datert februar 2009.
- Inn- og utkjøring til snømålestrekkene skal foregå etter fast trase ihht. kart.
- Målingen skal gjennomføres i perioden 1. februar til 15. mars.
- Det kan brukes inntil 4 (fire) snøscootere ved hver måling, og hver måling kan ta inntil 2 dager.
- Måletraseer skal ha en maksimal lengde på fire km per trase.
- Ferdsele skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fugleliv i området.
- Før kjøringen gjennomføres skal nasjonalparkforvalter varsles pr. epost.
- Kjørelogg/GPS-spor for hver tur skal sendes nasjonalparkstyret innen 1. mai.

Begrunnelse:

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av gitte dispensasjon vil ikke stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Andre forhold

- Det gjøres oppmerksom på at denne tillatelsen er hjemlet i naturmangfoldloven og forskrift om vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og gjelder bare i forhold til verneforskriftens bestemmelser.
- Dersom det er tamrein i området, skal det vises hensyn til denne. Tjåehkere sijte varsles i forkant av målingene.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

NTE Energi søker i e-post av 21.11.2022 om dispensasjon fra vernebestemmelsene for bruk av snøscooter i forbindelse med snømålinger i nedslagsfeltet til Namsenvassdraget. Dette for å få best mulig kunnskap om det mulige årlige tilsiget for kraftproduksjon. NTE Energi har hatt slik dispensasjon tidligere.

NTE Energi søkte om dispensasjon for bruk av snøscooter til dette formålet første gang i 2008, Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag var forvaltningsmyndighet på dette tidspunktet. I søknaden var det lagt opp til to prøvetakingsperioder pr. år i en femårsperiode, det ble søkt om bruk av inntil fire scootere pr. prøvetakingsperiode som var beregnet til 3-5 dager. Målingen skulle foretas på 8 ulike områder i nasjonalparken ved at det skulle kjøres langs en trase på 2-6 km per område. Bruken av snøscooter var beregnet til 32 dagsverk per år.

Fylkesmannen innhentet uttalelse fra reindriftsforvaltningen ift. tiltakets innvirkning på reindriften. Tilbakemeldingen var at tiltaket var planlagt gjennomført på en tid av året hvor det i utgangspunktet ikke var tamrein i området, men at reinbeitedistriktet måtte kontaktes før gjennomføring.

Fylkesmannen avslø søknaden i brev av 21.02.2008, hensynet til fjellrev og manglende hjemmel i verneforskriften var begrunnelsen for avslaget. NTE Energi påklaget vedtaket og foreslo et prøveprosjekt hvor aktiviteten var nedskalert med langt mindre aktivitet i nasjonalparken.

Fylkesmannen innvilget ut fra dette justert søknad i brev av 17.03.2008 med følgende vedtak:

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk gis med dette dispensasjon for bruk av snøscooter i forbindelse med snømålinger innafor Børgefjell/Byrkije nasjonalpark etter verneforskriftens § 4.

Dispensasjonen for bruk av scooter i forbindelse med snømåling gis på følgende vilkår:

- *dispensasjonen gis for fire år, fra 2008 – 2011, med èn måling per år på to prøveflater innenfor angitt område jfr. vedlagt kart. Inn- og utkjøring til prøveflater må også foregå innenfor det skraverte området og kjøringen skal holdes på et minimum.*
- *målingen skal gjennomføres i perioden 1. februar til 15. mars med unntak av målinger i 2008 der målingen skal være avsluttet innen 1. april.*
- *det kan brukes inntil tre scootere ved hver måling, og hver måling kan ta inntil 2 dager.*
- *måletraseer skal ha en maksimal lengde på fire km per trase.*
- *ferdselen skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fugleliv i området.*
- *dersom det er rein i området skal det vises spesielt hensyn til denne.*
- *kjøreprotokoll skal føres for hver tur og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Statens hus, 7734 Steinkjer, med kopi til Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10, 8002 Bodø, innen 1. juni hvert år.*
- *Fylkesmannen forbeholder seg retten til å endre dispensasjonen dersom det skulle bli kartlagt nye sårbare områder innenfor det angitte området i vedlagt kart.*

NTE Energi søkte i 2011 om forlengelse av dispensasjonen fram til 2016. Det ble søkt om bruk av flere snøscootere og nye områder i tillegg til området det var gitt dispensasjon på i 2008. Fylkesmannen ga ny dispensasjon i brev av 15.09.2011, søknadens punkter om utvidet område og bruk av flere snøscootere ble ikke innvilget. Dvs. at dispensasjonen ble gitt på samme område og vilkår som fra 2008.

En av årsakene til at Fylkesmennene i sin tid innvilget søknaden var at dette skulle være et tidsavgrenset prøveprosjekt hvor NTE skulle foreta snømålinger for å få bedre kunnskap, da som referanse til nedbørsmengde i området utenfor nasjonalparken. Dette for at en på sikt kunne lage modeller for beregning av tilsig basert på målinger utenfor nasjonalparken. Derfor ble det i vedtaket fra 2011 satt vilkår om evaluering. Målet for prøveprosjektet har fra Fylkesmannens side vært at det på sikt ikke skulle være nødvendig med motorferdsel ifb. med snømålinger i nasjonalparken.

NTE Energi hadde dispensasjon til og med 2016. Våren 2017 ble nasjonalparkforvalter kontaktet av NTE Energi da de hadde oppdaget at det var gjennomført snømålinger vinteren 2017 uten gyldig dispensasjon.

Tiltakshaver søkte om ny dispensasjon i brev av 28.11.2017 med samme opplegg som tidligere sesonger med kjøring i de samme strekkene innenfor samme tidsrammene og øvrige betingelser som var gitt i dispensasjonen fra 2011.

Nasjonalparkstyret innvilget søknaden for et år i møte den 13.02.2018. I vedtaket ble det satt følgende vilkår:

- Etter sesongen 2018 skal det foretas en evaluering av prosjektet med mål om å finne alternative områder/snømålestrekk utenfor Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark som kan gi tilsvarende data som målingene innenfor nasjonalparken. Dette for at en for etterfølgende år ikke skal ha behov for kjøring i nasjonalparken. Tiltakshaver innkaller forvaltningen til møte for å diskutere innholdet i en slik evaluering.

NTE Energi AS søker i brev av 30.11.2018 på nytt om dispensasjon for 5 år. I søknaden tas det initiativ til møte iht. vilkår i dispensasjon fra 2018. Møtet ble avholdt 30.01.2019 med representanter fra NTE-Energi, Fylkesmannen i Trøndelag og arbeidsutvalget for Børgefjell nasjonalparkstyre.

NTE presenterte resultatene fra evalueringen av tidligere års målinger og konkluderte med at det for dem ikke var mulig å beregne snømengde og potensiell avrenning fra Børgefjell nasjonalpark basert på snømålinger foretatt utenfor verneområdet.

Partene ble enige om at prøveprosjektperioden var ferdig og at en var i kommersiell virksomhet når det gjelder snømålinger. Dette medførte at en ikke lengre kunne gi dispensasjon ut fra at dette var et prøveprosjekt. Ny søknad ble behandlet i møte 27.02.2019 hvor det ble innvilget dispensasjon for perioden 2019 – 2022. Etter som gitte dispensasjon utløper i 2022 søker NTE Energi om videreføring av denne på de samme vilkår som tidligere år. Det gjøres oppmerksom på en faktafeil i søknaden hvor det påstås at det ble gitt dispensasjon for 5 år, riktig her er at det ble gitt dispensasjon for årene 2019, 2020, 2021 og 2022. Tiltakshaver presiserer også at NVE, som en del av konsesjonsbetingelsene, har pålagt NTE å måle snø langs de snøstrekene som ble startet for en del år tilbake, herunder de 3 snøstrekene som er innenfor nasjonalparken.

I følge § 3, punkt 6.1 i verneforskriften er motorisert ferdsel forbudt på land og i vatn, og i lufta under 300 m. Under punkt 6.2 og 6.3 er det listet opp henholdsvis tiltak som forbudet ikke er til hinder for og tiltak der forvaltningsmyndigheten kan tillatelse til etter søknad. Bruk av snøscooter for å gjennomføre snømålinger er ikke omfattet av disse unntaksbestemmelsene og søknaden må behandles etter naturmangfoldlovens § 48 (dispensasjon fra vernevedtak).

I utgangspunktet skal ikke naturmangfoldlovens § 48 benyttes som unntaksregel for gjentakende aktiviteter/tiltak, dvs. at det ikke skal innvilges flerårige dispensasjoner. Unntaket er at det kan gis flerårig dispensasjon i tilfeller hvor det omsøkte aktivitet har antatt tilnærmet samme virkning på verneverdier/verneformål hvert år og hvor dispensasjonen gis fordi verneforskrifta er mangelfull eller foreldet. Verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark er fra 2003. På dette tidspunktet var ikke

metodikken med snømåling vha. radar etter snøscooter utviklet med det resultat at det ikke ble tatt inn i verneforskriften som formål som kunne tillates. Hadde verneforskriften blitt utarbeidet i dag er det rimelig å tro at dette formålet hadde blitt tatt inn i verneforskriften og at det dermed kunne gis flerårige dispensasjoner.

En innvilget dispensasjon her vil være kvalifisert for en flerårig tillatelse. Men med grunnlag i at tiltakets virkning på verneverdier og verneformål skal evalueres gis det ikke flerårige dispensasjoner for mer enn 4 år av gangen.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev i Norge. Arten er oppført under kategorien CR, kritisk trua på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser må unngås. Ferdsel med snøscooter vil kunne utgjøre en risiko for unødig forstyrrelser. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover. En av årsakene til at det ikke ble tillatt med snømålinger i områdene rundt Jengelvatnet og Jengelskardvatnet i søknaden fra 2011 var hensynet til sårbare og truede dyre- og fuglearter. En kan ikke se at det foreligger ny informasjon som endrer dette.

Forvaltningen vurderer at snøscooterferdselen i forbindelse med snømåling i omsøkte omfang i liten grad påvirker verneverdiene negativt. Ferdselen vil kunne virke forstyrrende, men forstyrrelsen vil være kortvarig og forbigående. Imidlertid må ferdselen gjennomføres i angitt tidsrom og angitte områder og omfang for å minimalisere forstyrrelsen på fjellrev og rovfugler. En anser derfor kravet til kunnskapsgrunnlag som oppfylt.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jfr. naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte ferdselen er i et begrenset omfang slik at den ikke vil medføre noen stor belastning på området. Imidlertid vil det ikke bli gitt åpning for ytterligere utvidelse av bruken av snøscooter til snømåling.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis bruken av snøscooter til snømåling medfører miljøforringelse skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:

- E-post av 21.11.2022 fra NTE Energi AS - Søknad om bruk av snøscooter til snømåling i Børgefjell nasjonalpark.

From: Trygve Sørås[trygve.soras@nte.no]
Sent: 21.11.2022 13:18:57
To: Tødås, Tore[fmtlto@statsforvalteren.no]
Cc: Bjørn Sæther[bjorn.saether@nte.no]; Terje Egge[terje.egge@nte.no]; Zlatko Lasic[zlatko.lasic@nte.no]; Inge Forseth[inge.forseth@nte.no]
Subject: NTE Søker om fortsatt snømåling med snøradar og skuter i Børgefjell nasjonalpark.

NTE har i en rekke år foretatt snømålinger ved hjelp av snøradar og snøskuter i Børgefjell nasjonalpark.

Målingene utføres langs snøstrekk som til sammen er ment å være topografisk representative for området.

Et utvalg på 8 snøstrekk ville vært representativt for Børgefjell, mens NTE er innvilget tillatelse til å måle langs 3 av dem.

Tillatelsen har vært innvilget for 5 år av gangen, og NTE har fått til mandat å finne fram til mer miljøvennlige målemetoder.

Dette er noe NTE har tatt på alvor, og pr. i dag har vi ikke hatt gjennombrudd i vår søken etter bærekraftige og mer miljøvennlige målemetoder.

Analyse av satellittbilder har vært undersøkt. Her har vi møtt på utfordringer med å skille skydekke ifra snøoverflate, og se forskjell på de to.

Dessuten, så har denne metoden begrensninger med hensyn til å måle vannekvivalent, dvs. vanninnholdet i snødekket.

En annen metode som undersøkes er å fly med drone. NTE ser på muligheten for å fly drone med et måleinstrument hengende under dronen.

Forskjellige droner samt måleinstrumenter blir evaluert. Med dette håper NTE at vi i framtiden vil kunne måle snø på en mer skånsom og bærekraftig metode sett i forhold til dyrelivet i nasjonalparken. Vi håper at mer miljøvennlige målemetoder vil kunne åpne for tillatelse til å måle større områder, slik at NTE i gang i framtiden vil måle snø på en måte som er topografisk representativt for nedslagsfeltet til Namsvatnet.

NTE søker herved om tillatelse til 5 nye år med snømåling i nasjonalparken på de samme steder / snøstrekk som tidligere innvilget. Vi søker også å benytte 4 skutere i dette oppdraget.

Dette fordi det trengs 2 stk. til frakt at personer og måleutstyr, samt 2 ekstra av HMS-hensyn. Vi har i årenes løp erfart mange potensielt farlige episoder ved å ferdes med skuter i fjellet, og vi har hatt mange nesten-ulykker.

Derfor er dette et minimum av personell som er nødvendig for å ivareta sikkerheten.

Til slutt er det viktig at NVE, som en del av konsesjonsbetingelsene, har pålagt NTE å måle snø langs de snøstrekene som vi startet med for en del år tilbake, herunder de 3 snøstrkkene som er innenfor nasjonalparken.

Mhv

Trygve Sørås

Avdelingssjef Kraftforvaltning

NTE Energi AS